

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.3. Cogitauerunt vt & Lazarum interficerent. Paret in illis, quod vnum peccatum vocet alterum, sicut iniustis vna virtus alteram sibi sociat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

tur videamus eum D. Basilio quas concipiet cogitationes, cui omnia affatim abundant, messis ad votum fecunda; absque dubio tales erunt vt ea pauperibus promus distribuatur, & per hoc horrea veterano exoneret tritico, vt habeat quonouum recondat: indubie quaedam Deo litabit sacrificia pacifica, in tanti beneficij, quo Deus ei benedixit, gratitudinem: certo praeponet: ex superfluo largiri potero, quo talis orphana iungatur matrimonio, & viduae subueniam necessitati. Hoc fiet, sic opinatur D. Basl. si in corde charitas vigeret & pietas: sed non nisi seuitia replebatur & auaritia; & quas obsecro, speres inde cogitationes, nisi vt concludat, strictiusque concludat, colligat & colligat amplius, granaria granarijs superadificet? Nec aberro nam & hoc animo proponit: *Destruam horrea mea, & maiora faciam.*

Lus. 12. 19

Destruam horrea mea, & maiora faciam.

Contemplatur Deus per vatem Oseam nonnullos inhonestis cogitationibus pollutos: Domine, quis illis succurrat? An non illis consulere vt cogitationes ad te dirigerent, tuaque meditarentur diuina mysteria? Nec hoc facient, inquit Dominus, noui illos intus & in cute: *Ego scisi Ephraim, & Israel non est absconditum à me. Non dabunt cogitationes suas, vt reuertantur ad Dominum.* Non hoc suspicaris, quod vel vnam bonam habeant meditationem, aut occupentur vel vnica sancta cogitatione. Vnde hoc ergo? Considera quid gerant in pectore: *Spiritus fornicationum in medio eorum.* Animae eorum est inuiscerata luxuria, quid vis vt cogitent? Vx tibi, qua tibi ratione consulam, vt antequam te des quieti teipsum recolligas, tuam examines sensu conscientiam, & vel pulillo tempore praestita tibi à Deo recogites beneficia, si tibi pectus sit amore sordidum impudico, & alia tuam possederit animam? Quomodo te mouebo, vt quotidie, quatenus te Christiano nomine dignum ostendas, mentem in Deum & caelestia eleues, & quid pro te in cruce moriens passus sit, attente rumines, eiusque te conlectes obsequio famulum, si cor tuum superestruerit ambitione plenum sit & auaritia? Conspicuum est omnes tales fore cogitationes, qua ratione diues enadas, dignitatem ascendas, meretricis fruate consortio. Salubriter monuit vos Deus: *Lauamini, mundi estote, auferete malum cogitationum uestrarum.* Vt hortetur, quatenus desistas, & malas auertas cogitationes, primo suadet, vt animam tuam à sordibus emundes: *Laua à malitia cor tuum Hierusalem.* Vtinam de corde tuo scandalosum hunc amoueres concubinatum! Faxit Deus vt tollas, vindicta desiderium! Quis

10. 5. 4

VIII. Cor pcius emunda, vt bonae sint cogitationes.

1. Sai. 1. 16

Hiere. 4. 14

tibi det, vt hanc exstirpes habendi cupiditatem! Perdit hi Pharisaei pectus malitia plenum gerit, qua feruntur in Christum, quatenam obsecro hinc in caput ascendunt cogitationes: nisi perficendi, quidquid maleuolae licitum fuerit potestati? Vident Lazarum Christo gloriam parere: quia in ipso Saluatoris virtus lucet & potentia: igitur occidamus eum: *Cogitauerunt Principes, vt Lazarum interficerent.*

§ 3 Cogitauerunt vt & Lazarum interficerent. Patet in illis, quod vnum peccatum vocet alterum, sicut in iustis vna virtus alteram sibi faciat.

NOranda venit coniunctio *Et*, qua vitur Euangelista: *Cogitauerunt vt & Lazarum interficerent.* Quamuis enim non nisi duae sint litterae, pluribus tamen redundant Sacramentis. Antea necem decreuerant Saluatoris: nunc concludunt, etiam Lazari. O scurrae proditores: an non dixistis, quando Christi mortem conitastis: *Expedi vt vnus moriatur homo?* Et hoc dixit Caiphas, decretum suum facilitando: q. d. *Si plures occumbere necesse foret, huic maturius esset inhærendum, sed quod vnus occidatur homo, quando sic omnibus expedit, non hoc tanti faciendum: vnus homo.* Quomodo igitur nunc alterum additis? Ex opinione D. Ambrosij ad litteram propheta Regius loquitur Pharisaeis quibusdam verbis psalmi 61. quae diuersis vicibus diuersis propositis applicuimus. Probat explanans sto vaticinium psalmi titulum, quod ad litteram loquatur de Christo, eiusque passione. Oculis inuetur diuina prophetiae luce collustratis hunc Redemptorem, qualiter mundum hunc perambulet nostrae per omnia prospiciens saluationi: perpendit, quod si magna sit ea sollicitudo, qua signa passim edit prodigiosa, salui proficua animarum; non minori insudent eius inimici sollicitudine, dolos fraudesque neclendo, quibus mortem ei machinentur.

6. 10. 11. 49.

I. de Christo

Rationes orditur non vulgares in persona Christi, quia iam ipse passionem suam orsus illam carnis suae sentit repugnantiam, quae, vt vera, mortem relugit, & qualiter illam in horrore patris subiecit voluntati, dicendo: *Non sicut ego volo, sed sicut tu.* Et quasi eidem carnis suae respondens appetitui, Deo volens eam resignare, ait: *Nonne Deo subiecta erit anima mea.* Confestim oculos refecit Propheta, & horum attendit impigram sedulitatem, machinas & cogi-

O o o o o o cogi-

cogitationes, nec non quantum laborent ut eum neci tradant: quia verò Lazarum iam à Sepulchro redituum sibi censebant oblatulum, eum de medio tollere decreuerunt, quibus sic David ex lectione Psalterij Romani, quod D. Ambros. sequitur: *Quousque irruitis in hominem, interficentes vniuersos, tanquam parieti inclinato, & maceris à impulsu? Congruenter illis ait: Irruitis in hominem: Quia in Christum secundum quod Deus, nihil poterant efficere: Irruitis, sed in hominem: quia supra Deum irruere non potestis. Hoc*

Ioan. 8.40 spectabat, Christus (inquit) dum illis ait: *Quid me queritis interficere hominem? Neque enim diuinitas mortis poterat esse subiecta, sed humana suscipio. In quem finem tor machinæ, decipulæ, fraudes, conatus, impetus, ut hominem hunc solo proster-natis: iam enim ipse ex se ad mortem inclinatur ardentiori voluntate Patris aeterni voluntati satisfaciendi, quam vos ipsi vestræ placendi peruersitatis: Tanquam parieti inclinato &c.*

Porto cum iam statutum sit illum demoliri, atque in eum mortis tuleritis sententiã: ut quid ulterius progredimini, & necem molimini ceterorum? *Interficiis vniuersos? Si vobis cum illo sit negotium iam se vobis ultro tradit, hoc vobis sufficiat, ut vna progrediendo necesse nõ sit Lazarum eiusque discipulos queratis ad necem. Non incongruum est hæc verba Christo tribuere, quasi ipse hora suæ passionis imminente Iudæis loquatur: Si ergo in me irruitis, & me vultis tenere, quid eos, qui mecum sunt vultis occidere? Satis est vobis habere, quem queritis. Non quero consortem passionis, qui ad salutem hominum adiutore non indigeo &c.* Si Christum morte damna-tis, quasi sic expediret ut moreretur: ut quid vos minime continetis, nec hæc vobis sufficiunt, sed ausi vltiora Lazarum etiam eadem damnatis mor-tis sententiã? An tibi persuades, quod ille qui vni proponit peccatum, licet non nisi in vnum consentiat, in hoc vno sit mansurus? Illico indicat, ad huius executionem, aliud esse necessarium, & ad hoc aliud: vnde quædam catena componitur peccatorum, quæ ab vno exorsa in mille millia con-nexa protrahitur.

Non possum satis mirari Spiritus S. sententiã, qua docet nos: quod sicut opera virtutis non sola sunt, sed hæc alia sibi copulant: sic & mala, alia similiter ad se trahunt: *Iustitia custodit innocentiã viam; impietas autem peccatorem supplantat.* Legit Symmachus: *In iustitia verò attrahit peccatum.* Verbum illud *Custodit* in origamili idem est quod *Disponit* q. d. Iusto disponit, ut vnum bonum opus patiat alterum, & vnum sibi ad-

uocet alterum: eodem modo peccatori vnum peccatum addicit alterum, & vnum disponit, viamque sternit alteri; & sicut illum qui scalas ascendit, primus gradus disponit ad secundum, & hic ad tertium, & sic vsque, ad summum: ita & illi qui cadit, & ipse casus in vnum, disponit ad casum in alterum, & per omnes gradus ad infimum vsque deorsum. Luculenter expendit D. Hieronym. verba vatis Hierem. quibus videtur hos describere male faustos: *Quis dabit capiti meo aquam & oculis meis fontem lacrymarum? Et*

*plorabo die ac nocte interfectos populi mei. Quid ergo? An mortui sunt? Comedunt, bibunt, tident, cogunt concilia, negotiantur, & illos esse dicis interfectos? Vtique: si namque viuant corpore, mortui sunt propter peccata in anima: peruersi sunt, adulteri sunt, sunt impudici. Hoc Pontificum conciliabulum nihil aliud est, quam nebulonum congregatio pessimorum: Omnes adulteri sunt, cæcus prauisatorum, extenduntur linguam suam, quasi arcum mendacij, de malo ad malum egressi sunt. Heu perditum populum, cæ-tum homicidarum, adulterorum & blasphemorum. Et quid agunt? Extenderunt linguam suam sicut arcum prauum, ut heri diximus. Arcus deseruit, ut in eum sagittam emittat, quem iaculator intendit ferire si sagittam veni-rando in colubrum, lupum, aprum, arcus ipsam in hominem cubraret ad latris proximè adstantem, illaque transfoderet: Vah arcum inuersum & proditorium: lingua iudicum arcus est, quem Deus disponit & intendit, ut sagittam emittat in colubrum, in aprum, in lupum peccatorem: *In vindictam malefactorum, laudem vero bonorum: ut sententiam pronuntiet virgarum in furem, patibuli in homicidam, exilij in lapidem offensio-nis: & honoris in boni, iustumque oppidanu.* Arcus prauus est lingua istorum, etenim malos dimittunt, etiam Barabbam, & rebulones, iniquissimos, homicidas, seditiosos: innocentiẽ autem condemnant, nigroque calculo morti adiudicant: ferentes sententiam, quod *Expediat, ut moriatur.**

Ipsos perspicue vidit psalmista sic canens: *Excucurrunt ut gladium linguas suas, intendunt arcum rem amaram, ut sagittent in oculis innoculatum.* Et licet Hieremias dicat *Linguam suam* in singulari, & David linguas suas in plurali, nedum nulla hic arguitur contradictio, quin potius altissimum hic panditur mysterium. Multæ linguæ, quia multi erant: vna lingua, quia omnes vna lingua Caiaphæ sunt locuti, & eodem idiomate: vnde sicut dixit Zacharias quod

In cap. 9.
Hier.

Hier. 9.2.

III.
Iudæi &
iudices
arcus suæ
prauis.

Pf. 63. 45.

Lm. 270. quod Dēus locutus sit *Per os sanctorum Prophetarum*: Quia quamvis plures cum essent, multa haberent ora: verum in diuinis mysteriis, omnes vno ore locuti sunt: quia idem omnes locuti sūt, omnes monit, omnesque idem dixit spiritus, ita habent hi omnes vnam linguam, quia idem omnes proloquuntur, atque omnes idem agitat spiritus, nempe Luciferi. O perduelles, ecce quomodo intenderunt linguam suam vt arcum, & quo conatu, ferale mortis in Christum decretum enuntiarunt: *Expedit vt moriatur vnus Ep̄.* An hic pedem fixerunt? An ergo hic sistere debebant? *De malo ad malum egressi sunt.* A determinatione mortis Christi transferunt ad conclusionem mortis Lazari: etenim nunquam malum aliquod ingreditur solum, licet in principio solum intendatur, quia vnum alteri gradum præparat.

In c. 16. & 42. 1. sui. Tom. 4. Es. 8. 3. IV. Virtus vna trahit alteram. *Es. 26.* Sicut in virtutibus, inquit Diu. Hieronym. vna ingressa, hæc alteram vocat: & bene dixit, cui notæ erant iustorum conditiones: *Ibunt de virtute in virtutem.* Illæ cortinæ Dei præcepto à Moysè factæ ad ornatum tabernaculi, quibusdam anulis inter se connectebantur, ita vt tracta vna sequeretur altera, nec vnquam vna sola traheretur, licet vna tantum intenderetur. Virtutes cortinæ sunt animæ tabernaculum exornantes: hæc coram Deo anima n reddunt speciosam. Quam pulchra gratæque videbatur agni sponsa, quam D. Ioann. conspexit, inamque palchritudine cælorum oculo rapiebat? At quibus ornabatur composita? quænam erant eius ceruicæ? An aurum? sericum? pigmenta? thesauri? in aures? monilia? catenæ ductu multiplices: nihil horum: sed byssus mundissima: & quænam hæc? Virtutes sanctorum: *Datum est eis, vt cooperiant se byssino splendens & candido: byssinum enim iustificaciones sunt sanctorum.*

Ap. 19. 8. Optime describit virtutes bonæque sanctorum per byssum candidâ & mirè splendens. Quis explicet quo labore byssus candida puraque reddatur: quot genera patiantur mariorum? Hic linum vestrum telamque ordinariam ipsam, cōspicitis, quanto consistet labore, vt saltem aliquo modo nitida respicereat: quo labore sordes extrahuntur? Quamdiu sub aqua reconditur putrescenda? Quos soles non patitur exsiccare? Quoties ferreis pectinibus caminatur? Quibus viribus non torquetur dum netur? Quot verberibus atteritur emundanda vt tandem linum euadat candidissimum? O charissimi, vobisne persuadetis acquiri virtutes comedendo, bibendo, dormiendo? Numquid eas tibi lucraberis non

negando tuis appetitibus quidquam ex iis qua postulant? Hoc vt se Philosophus non ignorauit, dicens *Virtutum à vi formari*: quia vis magna ad eius acquisitionem adhibenda. Ad temperantiz consecutionem, quot ieiunia stricta requiruntur? Ad castitatis victoriam quot corporis castigaciones? ad humilitatis virtutem, quot mortificationes? quàm caro stetit electis virtutum perfectior? quas non impenderunt vigilas, ieiunia, disciplinas? Illæ sanctorum virtutes ornamentum sunt animæ pretiosum: *Sunt iustificaciones iustorum.* An tibi mens flagrat animam tuam offerre Deo speciosam? Accipio Diui Petri charitatem, Diui Pauli feruorem, Susannæ castitatem, solitudinem Iudith, ieiunia Diui Domitici, vigilas, D. Antonij, & D. Francisci humilitatem. Hæc sunt cortinæ tabernaculi. Sed ligatæ sint & vna alteri connexa sit, vt arrepta vna, statim altera subsequatur. Numquid adicere vis manum penitentiz tuæque scelera confiteri? Hæc solitudinem requirit orationis, lectionem sanctam & elemosynam. An pro virtute religionis Sacram vis sumere socraxim? Hæc secum trahit ieiunium, temperantiam, meditationem, & perfectionis ardens desiderium. Quàm congruè dixit Ecclesiæ Princeps D. Pet. *Ministrate in fide virtutem, in virtute autem scientiam, in scientia autem abstinentiam, in abstinentia autem patientiam, in patientia autem pietatem, in pietate autem amorem fraternitatis, in amore autem fraternitatis charitatem.* Vt video spectat illud Davidici: Die quodam attentè considerabat Rex ipse David æternæ statum beatitudinis, mansiones illas gloriæ, seu pternam illam requiem, tantoque flagrate cepit eò tendendi desiderio, vt illi vita delucere, & anima euelli de corpore videretur: *Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit & deficit anima mea in atria Domini! Gaudium eorum cōtemplatur, diuinas & gloriam perpendit, quietè considerat, & non leui tantorum bonorum pia flagrat inuidia. O ter felices vos cines beatissimi cines! Beati qui habitant in domo tua Domine, in secula sanctorum laudabunt te.*

Vtinam tu, vt nosque omnes statum illum studiosè perpendereamus singulis momenti oculos attolleremus, & consilium sequeremur Apostoli: *Non contemplantibus nobis que videntur sed que non videntur quæ etiam videntur, temporalia sunt, 18. que autem non videntur æterna sunt.* Et quantum in nobis accenditur eò migrandi desiderium, desiderium triplex: & quàm ex animo terrena hæc vilia despicere: Dicito nobis o David: Quis modus, quæ via eò ascendendi? *Beatus, vir, cibus.*

000000

cuis est auxilium abs te : ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrymarum in loco quem passit: Etenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus deorum in Sion.

V. I. Primò requiritur auxilium Dei, eiusque gratia, & in corde graduum erectio: Ascensiones in corde suo. Non sunt hi gradus, eò pertingendi lapidei aut lignei, quocirca nec hic foris sunt extruendi, sed intus in cordis tui visceribus. Quibus igitur constant? Virtutibus: *Ibunt de virtute in virtute.* Scala quibus ad quietis tue cubile ascendis, plures continet gradus, & vnus subseruit alteri: vnico tractu nequis ascendere: primo pedem insurge, hic te vocat, vt inde ad secundum ascendas: hic te preparat ad tertium & sic deinceps: talis proponitur cæli scala ex virtutibus: vna subseruit alteri; vna trahit alteram. An stat animo de hoc profundo peccatorum sursum ascendere? Pedem figito in primo gradu: id est penitentia: hæc te disponet ad iusticiam, vt male parca restituas: & hæc te mouebit vt tuis fræna contrahas: voluptatibus, atque in domo tua te geras ordinatè. Pedem statuas in oratione: vti nam quotidie modicum tempus huic impenderes, vt considerares te Christianum, aliam superesse vitam, hæc esse transitoriam, te manere vel æternam gloriã, vel ignem sempiternum. Hæc à te flagitabit, vt impudicæ reuultus societati, vbi multam temporis patens iacturam, & maiorem adhuc animæ tuæ, & abdicæ in frequentatione colloquia, in quibus honor proximi labe conspergitur immunda, & fama rescinditur foraspe factorum acutiore: nullum holosericum, nullum coccum, nullum scutularum relinquens in Republica intactum & illatum, vt nec Prælati parcat, n in Ecclesiasticis, non iudicibus non coniugatis, non puellis.

Ex hac doctrina declarat Diu. Gregor. quod ait Ezechiel: quod in mysticis illis animalibus, ala vna percutiebat & excitabat alteram vt eam ad se vocare videretur: *Vocem alarum percutientium alteram ad alteram.* Difficultatem hic aduertit Diu. Gregor. de quibus alis loquatur Propheta. Si sit quod vnus animalis vna percutiebat & excitabat alteram, quia omnia habebant alas: vel si sit, quod in eodem animali, ala vna vocabat, & prouocabat alteram: quia vnumquodque eorum multas habebat alas: Audiamus ipsum D. Grego. *Ho. 10. in Eccl. post per Prophetam dicitur, vtrum vnumquodque animal alas suas in semetipso percutiat, an certe hæc eadem sancta animalia alis suis se vicissim feriant, vt ala huius alterum, & ala alterius istud animal*

tangat. Concludit S. Doctor vtroque modo posse intelligi, & vtroque modo ipse interpretatur; porro priori vt potè magis proprio, ait: hoc intelligi de quolibet animali per se: quia in vnoquoque eorum ala vna feriebat & excitabat alteram, & inuicem se percutiebant. Quid autem hoc significat, inquit, nisi quod electis bonisque contingit? Alæ namque, quibus per æta feruntur, virtutes sunt: *Qui autem sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assumunt penam sicut aquila, currem: & non laborabunt, ambulabunt & non deficiunt,* ait vates Euangelicus. O qualiter penis illis volitant, & illis à terra sursum ita feruntur, vt oculos fugiant terrenorum! Alarum istarum vna prouocat, & excitat alteram: *Virtus virtutem excitat, & in hoc ala alam percutit, dum virtus virtutem pulsat.* Fides excitat fiduciam, & ambæ prouocant charitatem hæc autem non onerant patientiam, & misericordiam &c. Exerceat aliquis patientiam, illa ad se citat iniuriarum remissionem & integram male partorum, futurorumque reparationem &c.

S. 4. Vocant & sibi mutuo respondent peccata sicut milui & vlula.

Sicut David canit de insulis (interprete Diu. Hierony.) *Ibunt de virtute in virtutem;* sic *In e. 9.* ait Hieronimus de reprobis: *De malo ad vna Hier. egressi sunt: & vnum disponit gradumque facit ad alterum.* Egregie describit Isaiã in duobus locis vt notat D. Grego. quid in animi viri fiat peccatoris: *Orientur in domibus vrisca, & spiritus erit cubile draconum, & occurrent demonia, 1. a. 14. 17. onocentaurus & pilosus clamabit alter ad alterum, & 13. 22. milui congregati sunt alter ad alterum: vlula responderunt ibi in adibus.* Quam apta sunt hæc nomina, quibus significetur conditiones peccatorum! & ipsi Aegyptij suis Hieroglyphicis, quæ Pierius Valerius exposuit, & Pythagoras suis Symbolis, quæ Diuus Cyrill. Alexandr. perpendit, multum ab his abserunt Appellat illa viticæ & spinas quia eruantur, & animam affligunt, cor transpungunt & viticæ: vocat illa dracones & onocenturos; sunt autem animalia monstruosa, qua parte superiori referunt hominem, & inferiori iumenta ipsis tigrilibus immatura: etenim eorum omne studium est homines dilacerare: in quantum peccata sua scuitia animam destruunt, dilacerant & occidunt. Inscrabit ea pilosus id est syluestres, velis vestitos, siue Sayros, quales erant illi, quos Diu. Hieronymus refer